



บทสรุปรายงานวิจัย สำหรับสมาชิกสภา และกรรมาธิการ

Summary of Research Studies for Members of Parliament and Committees



พฤษภาคม ๒๕๕๖

- ❖ มุมมองของนิสิตนักศึกษาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ❖ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง : ศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี กับเทศบาลเมืองพัทลุง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง
- ❖ การพัฒนาตลาดการค้าชายแดนไทย กรณีศึกษาตลาดโรงเกลือ จังหวัดสระแก้ว
- ❖ การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขเด็กไร้สถานะในจังหวัดสมุทรสาคร
- ❖ การจัดการมลพิษทางน้ำจากชุมชนโดยวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำยม จังหวัดแม่ฮ่องสอน

สามารถเรียกดูเอกสารได้ที่

http://library2.parliament.go.th/ejournal/e_ra.html

"วิจัยก้าวหน้า รัฐสภาก้าวไกล"



จัดทำโดย

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๖๗-๘

การเผยแพร่ความรู้ด้านงานวิจัยและพัฒนาของ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สามารถเข้าถึงได้ ๔ ช่องทาง ดังนี้

๑. บทสรุปรายงานวิจัยสำหรับสมาชิกรัฐสภาและกรรมการ เข้าถึงและเรียกดูเอกสาร (download) ได้ที่เว็บไซต์สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (http://library2.parliament.go.th/ejournal/e_ra.html)

๒. เอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา ซึ่งเป็นวารสารอิเล็กทรอนิกส์รายเดือน (e-journal) เข้าถึงและเรียกดูเอกสาร (download) ได้ที่เว็บไซต์สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (http://library2.parliament.go.th/ejournal/e_rdnews.html)

๓. รายงานวิจัยฉบับเต็ม (full text) ที่ได้รับทุนสนับสนุน หรือจัดทำโดย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เข้าถึงและเรียกดูเอกสาร (download) ได้ที่เว็บไซต์สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (http://library2.parliament.go.th/ebook/e_research.html)

๔. บทสรุปรายงานวิจัย สามารถรับฟังได้ในรายการวิจัยก้าวไกล ทางสถานีวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา คลื่น ๘๗.๕ เมกะเฮิรตซ์ เป็นประจำทุกวันเสาร์ เวลา ๐๗.๓๐ – ๐๘.๐๐ นาฬิกา

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทหน้าที่หลักในการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ โดยมอบหมายความรับผิดชอบให้กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ ปฏิบัติหน้าที่ด้านการศึกษาวิจัย และการเผยแพร่ข้อมูลการวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงงานรัฐสภาและสาธารณชน จากบทบาทและหน้าที่ดังกล่าว กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาจึงได้พิจารณาคัดเลือกผลงานวิจัยด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม มานำเสนอในรูปแบบของจุลสาร ทั้งนี้ เพื่อให้ผลงานที่ได้มีการวิจัยไว้แล้ว ถูกนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยชน์ที่จะเกิดเพื่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการด้านต่างๆ ที่มีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาร่างกฎหมาย ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และการพิจารณาสืบสวนสอบสวนเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบทบาทในแต่ละด้านจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลทางวิชาการและผลงานวิจัยเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลอ้างอิงประกอบการพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ อันจะส่งผลสำคัญต่อการตัดสินใจในการทำหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และป้องกันข้อบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้นได้ต่อไป

จากความสำคัญดังกล่าว กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา จึงได้จัดทำเอกสารบทสรุปรายงานวิจัยขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อวงงานรัฐสภาสนับสนุนการปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกรัฐสภา คณะกรรมการ ตลอดจนบุคคลากรในวงงานรัฐสภา รวมถึงผู้สนใจทั่วไป โดยจัดทำและสรุปไว้ในรูปแบบของบทสรุปรายงานวิจัยที่มีความกระชับและชัดเจน เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาสามารถนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภาไปปรับใช้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติต่อไป

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา
สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
พฤษภาคม ๒๕๕๖

มุมมองของนิสิตนักศึกษาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณี นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิจัยโดย...นางสาวอรุณี ปริศนานันท์กุล

เรียบเรียงโดย...พจนา ธีรามาตร์ วิทยากรชำนาญการพิเศษ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักสากลที่นานาอารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล ที่รัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคม ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ต่างให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่างโปร่งใส สุจริต เปิดเผยข้อมูล และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ ซึ่งเท่าที่ผ่านมารัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยได้แถลงเป็นนโยบายของรัฐบาลและยังกำหนดไว้เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๗ ของแผนบริหารราชการแผ่นดิน (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๑) การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม ซึ่งตรงกับยุทธศาสตร์ที่ ๗ ของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๕) ที่เน้นการเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอีกด้วย มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๒) เพื่อศึกษามุมมองของนิสิตนักศึกษาต่อการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้งของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๓) เพื่อเปรียบเทียบมุมมองต่อการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้งของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จำแนกตามลักษณะด้านประชากรและสังคมของนิสิตนักศึกษา

๔) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับมุมมองของนิสิตนักศึกษาต่อการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้งของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองและมุมมองต่อการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยแยกประเด็นที่จะทำการศึกษาประกอบด้วย ๑) ลักษณะของประชากรตัวอย่าง ๒) มุมมองของนักศึกษาต่อการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นการศึกษาค้นคว้าและพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาต่อการเมืองและการใช้สิทธิเลือกตั้ง ๓) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ด้านรูปแบบผู้สนใจทางการเมือง ด้านรูปแบบกิจกรรมทางการเมือง และด้านรูปแบบกิจกรรมการต่อสู้ทางการเมือง และ ๔) การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้วิจัยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และการหาค่าสหสัมพันธ์ด้วยวิธีการของเพียร์สัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ระดับน้อย เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือด้านรูปแบบผู้สนใจทางการเมือง ด้านรูปแบบกิจกรรมการต่อสู้ทางการเมือง และด้านรูปแบบกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สำหรับมุมมองต่อการเมืองและการเลือกตั้งของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีทิศทางในเชิงบวกอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีมุมมองในเชิงบวกและค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตยหรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รองลงมา การเลือกตั้งเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่จะดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักรู้เสมอว่า ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ทั้งนี้ นิสิตที่มีคุณลักษณะด้านประชากรและสังคมแตกต่างกันมีมุมมองต่อการเมืองและการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน และมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับมุมมองต่อการเมืองและการเลือกตั้งของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทั้งในภาพรวมและในรายกิจกรรม มีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. จากการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามีอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันอุดมศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองให้มากที่สุด โดยเฉพาะกิจกรรมที่บูรณาการเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้ใช้พลังสติปัญญาของคนกลุ่มนี้ให้คุ้มค่ามากที่สุด

๒. นิสิตนักศึกษา มีมุมมองที่เป็นเชิงบวกต่อระบบการเลือกตั้ง เพราะแม้ว่าจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทั้งหมด แต่ก็เห็นจุดเริ่มต้นที่ดีของกระบวนการประชาธิปไตย ดังนั้นหน่วยงานอย่างคณะกรรมการการเลือกตั้งควรใช้พลังความคิดและพลังสติปัญญาของนิสิตนักศึกษาเหล่านี้ในการรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป

๓. จากการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษามีมุมมองที่ดีต่อระบบการเมืองและการเลือกตั้ง ดังนั้น ควรมีการเสริมสร้างระดับฐานรากให้แข็งแกร่ง โดยที่ควรมีการเสริมสร้าง ส่งเสริมและปลูกฝังความคิดด้านประชาธิปไตยให้กับนิสิตนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของคุณธรรม จริยธรรม เพื่อที่จะเป็นพลังปัญญาทางสังคม รวมทั้งเป็นความหวังทางการเมืองในวันข้างหน้า

สำหรับประโยชน์ที่ได้รับจากรายงานวิจัยนี้ คือ การสนับสนุนข้อมูลของคณะกรรมการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา ทั้งในส่วนหน่วยงานภายใต้การกำกับของรัฐบาล รัฐสภา และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ

เอกสารอ้างอิง

อรุณี บริศนันท์นฤกุล (๒๕๕๒). มุมมองของนิสิตนักศึกษาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. รายงานการวิจัยหลักสูตร การพัฒนาเมืองและการเลือกตั้งระดับสูงรุ่นที่ ๑, คณะกรรมการการเลือกตั้ง.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง : ศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี กับเทศบาลเมืองพัทลุง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

วิจัยโดย...ธนต์ บุญคงวัฒน์

เรียบเรียงโดย...สิฐสร กระแสร์สุนทร วิทยากรชำนาญการ

ความแตกต่างด้านภูมิศาสตร์ การแบ่งเขตการปกครอง และการนับถือศาสนาของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปัตตานีและเทศบาลเมืองพัทลุง โดยเฉพาะในด้านการนับถือศาสนานั้นประชาชนในเทศบาลเมืองพัทลุงส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ขณะที่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปัตตานีส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม จากความแตกต่างดังกล่าวอาจเป็นปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาถึงคุณลักษณะของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปัตตานีและเทศบาลเมืองพัทลุง เพื่อศึกษาให้เห็นถึงผลของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง โดยศึกษาเปรียบเทียบกันแต่ละตัวแปร รวมถึงสภาพของความแตกต่างของแต่ละท้องถิ่นที่อาจมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง เพื่อเป็นฐานความรู้ให้กับผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้ในการรณรงค์สร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบด้านการเมืองให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นที่จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาระบบประชาธิปไตยในท้องถิ่นต่อไป โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับบุคคลผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานเทศบาลและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงใช้การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และทำการศึกษาโดยการจัดประชุมกลุ่มย่อยกับกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ คือ กลุ่มผู้บริหารเทศบาลหรือผู้ที่เคยเป็นผู้บริหารเทศบาล กลุ่มผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นพนักงานเทศบาล และกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไปและไม่ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทั่วไปของประชากรกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผลการศึกษาพบว่า ศาสนาไม่สัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุมชนชาวพุทธกับชุมชนมุสลิม ต่างถือว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชนที่ดี และยังพบอีกว่าปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของทั้งสองเขตเทศบาล ส่วนระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานในชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรที่จัดตั้งขึ้น การมีความรู้ในด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่น และระดับการศึกษา อาจจะเป็นหรือไม่เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้เพราะปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลหนึ่ง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับอีกเขตเทศบาลหนึ่ง แต่ปัจจัยด้านเพศ อายุ และรายได้ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของทั้งสองเขตเทศบาล

๒. ความสัมพันธ์เชิงปฐมภูมิของประชาชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นในการเลือกตั้ง ผลการศึกษาพบว่าการเป็นเพื่อนกับผู้สมัครเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของทั้งสองเขตเทศบาล ส่วนการเป็นผู้เคยเรียนในสถาบันศึกษาเดียวกันกับผู้สมัคร และการเป็นคนในชุมชนเดียวกันกับผู้สมัครอาจจะเป็นหรือไม่เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้เพราะปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นในการเลือกตั้งในเขตเทศบาลหนึ่ง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับอีกเขตเทศบาลหนึ่ง แต่

ปัจจัยด้านการเป็นเครือข่ายกับผู้สมัคร พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของทั้งสองเขตเทศบาล

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งจากการประกาศเสียงตามสายหรือรถโฆษณา และใบปลิวของผู้สมัครเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของทั้งสองเขตเทศบาล ส่วนการรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งจากป้ายขนาดใหญ่ จากการเดินรณรงค์ของเทศบาล จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และจากผู้นำศาสนา อาจจะเป็นหรือไม่เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้ เพราะปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลหนึ่ง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับอีกเขตเทศบาลหนึ่ง แต่ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งจากสถานีวิทยุกระจายเสียงท้องถิ่น จากผู้นำชุมชน และจากญาติพี่น้องเพื่อนฝูง พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของทั้งสองเขตเทศบาล

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานรัฐสภาโดยสามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานให้กับคณะกรรมการการพัฒนากองเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน คณะกรรมการกิจการองค์กรตามรัฐธรรมนูญ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชนและกองทุน และคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร โดยคณะกรรมการสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการให้คำแนะนำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับและดูแลการเลือกตั้ง หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปประกอบการจัดทำและเสนอแนะโครงการที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่ข้างต้นออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมถึงสามารถประยุกต์ใช้กับประชาชนในพื้นที่อื่นที่มีบริบททางสังคมที่คล้ายคลึงกันได้อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

ธนัท บุญคงวัฒน์. (๒๕๕๔). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง : ศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี กับเทศบาลเมืองพัทลุง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง. รายงานการวิจัย. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

การพัฒนาตลาดการค้าชายแดนไทย กรณีศึกษาตลาดโรงเกลือ จังหวัดสระแก้ว

วิจัยโดยนพรัตน์ วงศ์วิทยาพาณิชย์ และคณะ

เรียบเรียงโดย...นารีลักษณ์ ศิริวรรณวิทยากรชำนาญการพิเศษ

ตลาดโรงเกลือเป็นตลาดการค้าชายแดนที่จำเป็นต้องมีการวางมาตรฐานตลาดการค้าชายแดนที่ดี เพราะตลาดการค้าชายแดนโรงเกลือตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ของการพัฒนาเส้นทาง ๒ สายหลัก แต่ในสภาพความจริง การบริหารจัดการตลาดการค้าชายแดนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังพบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ อยู่หลายประการ ได้แก่ (๑) ปัญหาการต่อต้านกฎระเบียบของผู้เข้าร้านค้า (๒) ปัญหาอาชญากรรมอันเกิดจากแรงงานต่างชาติ (๓) ขาดการบริหารจัดการในการจัดพื้นที่อย่างเหมาะสมถูกวิธี และ (๔) การขาดแคลนเจ้าหน้าที่ในการจัดการความเรียบร้อย ขาดแคลนตำรวจท่องเที่ยวและขาดแคลนงบประมาณ เป็นต้น ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาตลาดการค้าชายแดนไทย กรณีศึกษาตลาดโรงเกลือจังหวัดสระแก้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกณฑ์มาตรฐานและกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดทำตลาดการค้าชายแดนทั้งของไทยและต่างประเทศ ตลอดจนทำการศึกษาดูต้นแบบที่มีการบริหารจัดการที่ดี เพื่อนำมาเป็นต้นแบบการบริหารจัดการตลาดการค้าชายแดนที่ดีสำหรับวิธีการศึกษาเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยการศึกษาเอกสารการสำรวจพื้นที่เชิงลึกและการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการพัฒนาตลาดการค้าชายแดนโรงเกลือ

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการพัฒนาพื้นที่ตลาดการค้าชายแดนโรงเกลือมีอยู่ด้วยกัน ๔ ประการ ได้แก่ **ประการแรก** คือ ปัญหาการจัดเก็บขยะโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ คือ ควรจัดหางบประมาณเพิ่มเติมจากแหล่งทุนอื่น ออกมาตรการในการปรับผู้ฝ่าฝืนการทิ้งขยะลงบนพื้นที่ถนนอย่างจริงจัง กำหนดจุดออกรถบรรทุกที่ไกลจากตัวตลาดโรงเกลือก่อนในระยะแรก เป็นจุดผ่านแดนถาวรช่องบ้านหนองเอียนเพิ่มเพื่อขนส่งระบบโลจิสติกส์ นำเอาขยะเปียกมาจัดทำเป็นน้ำหมักปุ๋ยชีวภาพ โดยนำขยะมารีไซเคิล สร้างบ่อพักขยะโรงกำจัดขยะและเตาเผาขยะ **ประการที่สอง** คือ ปัญหาน้ำท่วมโรงเกลือ ซึ่งมีแนวทางแก้ไขปัญหานี้ โดยการวางระบบท่อขนาดใหญ่ เพิ่มรางระบายน้ำให้ครอบคลุมทุกตลาด ควรมีการวางผังตลาดที่ดี เพื่อลดการก่อสร้างอาคารต่าง ๆ เพิ่มภายในตลาด ควรมีการขุดลอกคลองลึกลง และขอความร่วมมือหรือขออนุญาตขุดคลองจากทางกัมพูชาอย่างเป็นทางการ แม้จะไม่ทราบว่าเป็นเขตชายแดนของประเทศใด **ประการที่สาม** คือ ปัญหาการบริหารจัดการตลาดโรงเกลือที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถเข้าไปสั่งการหรือบังคับให้ตลาดเอกชนที่อยู่รายรอบตลาดโรงเกลือทำตามมาตรฐานแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ คือ รัฐควรเข้ามาช่วยเหลือดูแลโดยขอความร่วมมือแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ **ประการที่สี่** คือ ปัญหาการขาดความร่วมมือในการบริหารจัดการตลาดของทั้ง ๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว เทศบาลเมืองอรัญประเทศ เทศบาลตำบลบ้านไร่ และจากหน่วยงานภายนอก แนวทางการแก้ไขปัญหานี้ คือ ขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องในจังหวัดเป็นผู้นำดำเนินการประชุม โดยให้มีจัดการประชุมอย่างต่อเนื่องเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา และจัดให้มีมาตรฐานความปลอดภัย ความสะอาด และการประชาสัมพันธ์ที่ดีอย่างเป็นระบบ

ดังนั้นแนวทางการพัฒนาตลาดการค้าชายแดนโรงเกลือที่ควรจะเป็นแบ่งออกเป็น ๒ ระยะดังต่อไปนี้

ระยะแรก เป็นการวางแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ที่สามารถดำเนินการได้แก่ การแก้ไขปัญหาด้านการจัดเก็บขยะโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การแก้ไขปัญหาหน้าท่วมตลาดโรงเกลือ การแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการตลาดโรงเกลือที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถเข้าไปสั่งการหรือบังคับให้ตลาดเอกชนที่อยู่รายรอบตลาดโรงเกลือ ทำตามมาตรการของท้องถิ่น และการแก้ไขปัญหาการขาดความร่วมมือในการบริหารจัดการตลาดของทั้ง ๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจากหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ

ระยะที่สอง เป็นการวางแนวทางเพื่อพัฒนาตลาดไปสู่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัด ภายหลังจากมีการเปิดจุดผ่านแดนถาวรบ้านหนองเอียด อันได้แก่ การพัฒนามาตรฐานความสะอาดให้เป็นไปตามหลักกระทรวงสาธารณสุข และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างสมบูรณ์ การพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยของตลาด การพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ และการสนับสนุนให้มีสิ่งปลูกสร้างใหม่ ๆ ในพื้นที่ตลาดเพื่อรองรับการท่องเที่ยว

จากการศึกษาเรื่องนี้เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานรัฐสภาและคณะกรรมการ โดยนำมาใช้เป็นข้อมูลเสนอต่อคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาตลาดโรงเกลือเพื่อกระตุ้นให้มีการลงทุนมากยิ่งขึ้น สำหรับคณะกรรมการการปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำปัญหาการบริหารจัดการตลาดโรงเกลือในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อประกอบการพิจารณาแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาตลาดการค้าชายแดนไทย

เอกสารอ้างอิง

นพรัตน์วงศ์วิทยาพาณิชย์ และคณะ. (๒๕๕๔). การพัฒนาตลาดการค้าชายแดนไทย กรณีศึกษาตลาดโรงเกลือ จังหวัดสระแก้ว. [ออนไลน์]. วันที่ค้นข้อมูล ๕ เมษายน ๒๕๕๖. เข้าถึงได้จาก <http://www.tuhpp.net/files/m-Nobparat.pdf>

การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขเด็กไร้สถานะในจังหวัดสมุทรสาคร

วิจัยโดย...ผศ.ดร.รุ่งภพ คงฤทธิ์ระจัน

เรียบเรียงโดย...ปิยะวรรณ ปานโต วิทยากรชำนาญการ

ปัญหาแรงงานต่างด้าวที่อพยพเข้ามาสู่ประเทศไทย ทำให้จำนวนแรงงานต่างด้าวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น เมื่อเกิดการเพิ่มจำนวนแรงงานต่างด้าวอย่างรวดเร็ว โดยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถสกัดกั้นปัญหาแรงงานต่างด้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้มีจำนวนเด็กไร้สถานะเพิ่มขึ้นตามมาด้วย อย่างเช่น ในจังหวัดสมุทรสาครที่มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าว และจากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาพบว่า จำนวนเด็กไร้สถานะในจังหวัดสมุทรสาครมีจำนวนถึง ๒,๘๔๐ คน (ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน) ทำให้พิจารณาได้ว่าปัญหาด้านแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมายเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดปัญหาเด็กไร้สถานะตามมา ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีการค้ำึงถึงอยู่มากในจังหวัดสมุทรสาครว่า ในกรณีที่มีเด็กไร้สถานะเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกปี จะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาครอย่างไร การศึกษาวิจัยเรื่องนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุและปัญหาการจดทะเบียนเด็กไร้สถานะและศึกษาผลกระทบของปัญหาอันมีสาเหตุจากเด็กไร้สถานะและเพื่อค้นหาแนวทางการจดทะเบียนเด็กไร้สถานะต่อไป

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการเก็บข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามในภาคสนามและจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับจำนวนประชากรของแรงงานต่างด้าว จำนวนเด็กต่างด้าวที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมาย และสภาพปัญหาคุณภาพชีวิตของแรงงานต่างด้าวและเด็กต่างด้าว รวมทั้งปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีต่อแรงงานต่างด้าวและเด็กต่างด้าว ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องต่อปัญหาเด็กไร้สถานะในจังหวัดสมุทรสาครซึ่งได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประกอบด้วย ๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว สำนักงานจัดหางาน เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ตำรวจและทหาร ๒) เจ้าหน้าที่หน่วยงานอิสระ (NGO) หน่วยงานสากลและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการสัมภาษณ์นายจ้างหรือผู้ใช้แรงงานต่างด้าว จำนวน ๔๐๐ คน จากจำนวนครัวเรือน ๑๓,๗๙๑ ครัวเรือน

ผลการศึกษาพบว่า

๑. สาเหตุและปัญหาการจดทะเบียนเด็กไร้สถานะจากการวิจัยพบว่า การอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวเกิดจากการจูงใจในระบบเศรษฐกิจ ได้แก่ การที่ประเทศไทยเป็นระบบเศรษฐกิจที่สามารถสร้างแรงจูงใจของแรงงานต่างด้าวได้มาก เนื่องจากมีอัตราการจ่ายค่าตอบแทนสูง และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและมีลักษณะสภาพแวดล้อมที่ดี

๒. ผลกระทบของปัญหาอันมีสาเหตุจากเด็กไร้สถานะจากการวิจัยพบว่า ประชาชน หน่วยงานราชการ กลุ่มองค์กรเอกชน และกลุ่มนายจ้างผู้ประกอบการต่างมีความคิดเห็นต่อผลกระทบเด็กไร้สถานะในจังหวัดสมุทรสาครในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มของเด็กไร้สถานะว่าไม่มีผลกระทบต่อจังหวัดสมุทรสาคร เนื่องจากจำนวนเด็กไร้สถานะในจังหวัดสมุทรสาครยังมีจำนวนประชากร และช่วงอายุที่ไม่มากพอที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อทางจังหวัดได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง ๑๕ ปี เป็นช่วงอายุที่ต้องอาศัยอยู่กับผู้ปกครอง จึงทำให้การสร้างปัญหาในเชิงสังคมมีความเป็นไปได้น้อยมาก

๓. แนวทางการจดทะเบียนเด็กไร้สถานะ นโยบายในการแก้ไขปัญหาลูกเด็กไร้สถานะจะต้องเป็นรูปแบบบูรณาการทั้งในระดับหน่วยงานต่าง ๆ ของไทย และในระดับระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในการสร้างระบบและกลไกในการบริหารจัดการแรงงานก่อนที่แรงงานจะเข้ามาทำงานในประเทศไทย รวมทั้งการจัดการกับปัญหาเด็กไร้สถานะ จะต้องตั้งอยู่บนหลักการตามกฎหมายคือ แรงงานต่างด้าวจะต้องผ่านกระบวนการเข้าเมือง โดยถูกต้องตามกฎหมายและที่สำคัญจะต้องผ่านการตรวจสุขภาพด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ควรมีแนวนโยบายหลักที่จะต้องกำหนดให้ชัดเจนตั้งแต่เบื้องต้น คือ การจ้างแรงงานต่างด้าวที่จะจ้างได้นั้นจะต้องถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ติดตามแรงงานต่างด้าวทุกประเภทด้วย โดยจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ

ผลการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขเด็กไร้สถานะในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งยังคงเป็นปัญหาการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวเข้ามาอย่างต่อเนื่อง จึงควรศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งผลการศึกษาวิจัยเรื่องนี้มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อแรงงานในรัฐสภา ในการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการให้กับคณะกรรมการการแรงงานที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะการเข้ามาของแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมาย ทำให้เกิดปัญหาเด็กไร้สถานะ ดังเช่นในจังหวัดสมุทรสาครที่เกิดขึ้นอยู่ในขณะนี้ ควรมีการกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญห เช่น ภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ประกอบการจะต้องร่วมมือกันในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวก่อนเข้ามาทำงานในประเทศไทยให้ถูกต้องและเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดไว้

เอกสารอ้างอิง

รุ่งภพ คงฤทธิ์ระจัน. (๒๕๕๔). การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขเด็กไร้สถานะในจังหวัดสมุทรสาคร.

เอกสารสรุปสำหรับผู้บริหารงานวิจัยที่ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕.

กลุ่มงานวิจัยและข้อมูล สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

การจัดการมลพิษทางน้ำจากชุมชนโดยวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วิจัยโดย...ดร.อนดาซ์ รัชเวทย์ และคณะ

เรียบเรียงโดย...จันทรม สีหาบุญลี วิทยากรชำนาญการ

ปัญหามลพิษในลุ่มน้ำต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่เหมาะสม มีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ลุ่มน้ำยวมเป็นลุ่มน้ำที่สำคัญอีกกลุ่มน้ำหนึ่งในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มีการใช้ประโยชน์จากลุ่มน้ำยวม เช่น การเกษตรกรรม การท่องเที่ยว และมีการอพยพย้ายถิ่นฐานที่อยู่อาศัยเข้ามาประกอบอาชีพมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้มีการลักลอบป่าไม้ต้นกำเนิดของแม่น้ำ ทำให้ปริมาณน้ำลดลงและทำให้การดูแลรักษาคุณภาพน้ำเป็นไปได้ยาก เนื่องจากมีจำนวนของร้านอาหารหรือกิจการต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยในพื้นที่ลุ่มน้ำเพิ่มมากขึ้น ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณลุ่มน้ำยวมได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพน้ำที่ด้อยคุณภาพลงจากกิจกรรมต่าง ๆ คือ การปนเปื้อนของตะกอนสารอินทรีย์ สารเคมี และเชื้อโรคต่าง ๆ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการระบายน้ำเสียที่ไม่ผ่านการบำบัดทั้งจากบ้านเรือน ร้านอาหาร สถานประกอบการต่าง ๆ และพื้นที่ทางการเกษตรก็เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำเช่นเดียวกัน ซึ่งมลพิษทางน้ำจากแหล่งดังกล่าวยังขาดการจัดการที่ถูกต้องเหมาะสม เนื่องจากไม่มีกฎหมายควบคุม จากสภาพปัญหาดังกล่าว หากไม่มีการจัดการอย่างถูกวิธีจะก่อให้เกิดปัญหาโดยตรงต่อชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำยวม ทั้งในด้านของคุณภาพชีวิต สภาพเศรษฐกิจและสังคมต่อไป ดังนั้นแนวทางในแก้ปัญหามลพิษทางน้ำจากแหล่งกำเนิดในชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำยวมคือ ต้องทำให้ชุมชนสามารถจัดการมลพิษทางน้ำของตนเองได้ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่และการให้ชุมชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและร่วมดำเนินการ ซึ่งผู้วิจัยและคณะได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อให้ได้แนวทางและกระบวนการที่เหมาะสมในการจัดการมลพิษทางน้ำจากชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำยวมที่เหมาะสมกับพื้นที่ชุมชน รวมทั้งสามารถดำเนินการได้เอง โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของประชาชนและนักพัฒนาในพื้นที่เป้าหมาย

ผลการศึกษาพบว่าปัญหามลพิษของแหล่งน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำยวมที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ น้ำในแหล่งน้ำมีตะกอนขุ่นมาก รองลงมาคือ ปัญหาการทิ้งขยะลงในน้ำ ปัญหาลำน้ำสาขาในพื้นที่มีน้ำเขาสดิ่ง และปัญหาปล่อยน้ำเสียลงแหล่งน้ำตามลำดับ ในส่วนของรูปแบบในการแก้ปัญหามลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำยวมซึ่งสามารถนำมาปฏิบัติได้จริงในชุมชน มีความเหมาะสมกับการจัดการมลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำยวมมากที่สุด และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างจริงจัง ประกอบด้วย การสำรวจและตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำ สร้างความตระหนักและความรู้ให้กับประชาชนและเยาวชน การอบรมเชิงปฏิบัติการการทำถังดักไขมัน การทำฝายชะลอน้ำและตะกอน การทำแนวป้องกันไฟป่าและการปลูกหญ้าแฝกเพื่อลดการพังทลายของดิน รวมทั้งการจัดตั้งกลุ่มเยาวชนรักสิ่งแวดล้อมซึ่งผลจากการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบดังกล่าว ทำให้เกิดผลดีต่อชุมชนและประชาชนในพื้นที่ คือ ประชาชนและเยาวชนมีความรู้และความตระหนักในการจัดการทรัพยากรน้ำมากขึ้น สามารถลดน้ำเสียที่มีตะกอนไขมันที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะได้อย่างน้อยวันละ ๑,๐๐๐ ลิตร จากถังดักไขมันที่ทำขึ้น ๕๐ ถัง ได้ฝายสำหรับชะลอน้ำและดักตะกอน จำนวน ๘ ฝาย ได้แนวหญ้าแฝกกันการพังทลายของดินรวมระยะทาง ๑ กิโลเมตร มีเครือข่ายเยาวชนเกิดขึ้นจากโรงเรียนในพื้นที่จำนวน ๕ โรงเรียน จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยและคณะมีข้อเสนอแนะ คือ ควรจะมีการนำเอากิจกรรมที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ลุ่มน้ำยวมไปปรับใช้กับพื้นที่อื่นและเผยแพร่ให้กับประชาชนและชุมชนอื่นที่สนใจเข้าร่วมโครงการ เพื่อให้เกิดการ

แก้ปัญหาที่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด รวมทั้งจะเป็นการสร้างหลากหลายของกิจกรรมในการแก้ปัญหา และควรเพิ่มระยะเวลาในการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมให้ยาวนานขึ้น เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลที่นำมาใช้ในการขยายผลและประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์และพัฒนาเป็นแผนปฏิบัติการในท้องถิ่นอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวนี้ คณะกรรมการการท่งเทียวและกีฬา สามารถนำไปประกอบการพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการท่งเทียวเชิงพื้นที่ให้สามารถคงสภาพทางสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน คณะกรรมการการสาธารณสุขสามารถนำไปประกอบการพิจารณา เพื่อการบริหารจัดการแหล่งน้ำและคุณภาพน้ำให้สามารถใช้เพื่อการอุปโภคและบริโภคได้ และคณะกรรมการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำไปประกอบการพิจารณาเพื่อการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งต้นน้ำ เพื่อเสนอต่อฝ่ายบริหารในการบริหารจัดการลุ่มน้ำวมให้มีความยั่งยืนคู่ชุมชนสืบไป

เอกสารอ้างอิง

อโนดาษฐ์รัชเวทย์ และคณะ. (๒๕๕๔). การจัดการมลพิษทางน้ำจากชุมชนโดยวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. รายงานการวิจัย. เชียงใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.